

Kunnille ja kuntayhtymille
Terveyskeskusten johtaville lääkäreille
Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajille
Äitiys- ja lastenneuvoloiden terveydenhoitajille

Turvapaikanhakijoiden sosiaali- ja terveyspalvelut vastaanottokeskuksissa ja kuntien rooli

Tässä yleiskirjeessä kuvataan kuntien ja vastaanottokeskusten työnjakoa turvapaikanhakijoiden sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa.

Vastaanottopalvelut järjestää se vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava rekisteröidään (Vastaanottolaki 13 § 1 mom). Eräissä tilanteissa kunnalla on velvollisuus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja. Omana kohtanaan tarkastellaan yksintulleisiin alaikäisiin turvapaikanhakijoihin liittyviä kysymyksiä.

Tämän yleiskirjeen ulkopuolelle rajataan oleskeluluvan saaneiden sosiaali- ja terveyspalvelut, joita koskevat toimet kuuluvat kotouttamisen piiriin. Maahanmuuttovirasto on myös sopinut joidenkin kuntien kanssa varsinaisten vastaanottokeskuksen ylläpitämisestä, niitä ei käsitellä tässä yleiskirjeessä.

Terveydenhuoltolain 50 § mukaan kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyshoito, päihdehoito ja psykososiaalinen tuki, on annettava potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista. Vastaava säännös on myös erikoissairaanhoitolain 3 §:ssä.

Sosiaalihuoltolain 12 §:n mukaan jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu.

Lisätietoja:

erityisasiantuntija Hannele Häkkinen 09 771 2307

lakimies Jean-Tibor IsoMauno 09 771 2603

erityisasiantuntija Tero Tyni 09 771 2246

Määritelmät

Maahanmuuttaja

Maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija on korvattu lainsäädännössä 1.9.2011 lukien termillä kansainvälistä suojelua hakeva.

Vastaanottokeskus

Vastaanottokeskus on paikka, johon kansainvälistä suojelua hakeva ja tilapäistä suojelua saava majoitetaan ja joka järjestää kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan vastaanottopalvelut; lapsille tarkoitetut ryhmäkodit ja tukiasuntolat ovat myös vastaanotto-keskuksia.

Kauttakulkukeskus

Kauttakulkukeskuksella tarkoitetaan vastaanottokeskusta tai sen osaa, johon kansainvälistä suojelua hakeva ja tilapäistä suojelua saava majoitetaan turvapaikkatutkintaa ja -puhuttelua varten tai muuten lyhyeksi ajaksi.

Oleskelulupapäätöstä odottavat turvapaikanhakijat

Vastaanottopalvelut järjestää se vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi turvapaikanhakija rekisteröidään. Vastaanottopalveluihin kuuluvat majoitus, vastaanotto- ja käyttöraha, sosiaalipalvelut, terveydenhuoltopalvelut, tulkki- ja käännöspalvelut sekä työ- ja opintotoiminta siten kuin vastaanottolain 13 §:ssä säädetään. Vastaanottopalveluina voidaan järjestää myös ateriat. (Vastaanottolaki: Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta, 746/2011.)

Turvapaikanhakijalla ja tilapäistä suojelua saavalla on oikeus välttämättömiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, joista järjestämisvastuu on vastaanottokeskuksella (vastaanottolaki 13 §). Heillä ei kuitenkaan ole kotikuntaa, joten kunnan järjestämisvastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta on erilainen kuin kotikunnan omaavilla.

Todettakoon, että Kuntaliiton kanta poikkeaa STM Kuntainfossa (1/2016) esitetystä, jonka mukaan: "Siitä huolimatta, että turvapaikanhakijoiden terveyspalvelut voidaan vastaanottolain mukaan ostaa yksityiseltä palveluntuottajalta, terveydenhuollon järjestämisvastuu kuuluu kunnalle."

Sosiaalipalveluiden välttämättömyyden arvioi aina sosiaalihuollon ammattihenkilö. Samoin terveydenhuoltopalvelujen osalta terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi hoidontarpeen potilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Arvioitaessa otetaan huomioon se, että oleskelu hakijana on aina tilapäistä, vaikka oleskeluaika vastaanottokeskuksissa voi yksittäistapauksittain vaihdella suuresti.

Sosiaalipalvelut

Kansainvälistä suojelua hakevalla, tilapäistä suojelua saavalla, jolla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, on vastaanottolain 25 §:n nojalla oikeus saada sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:ssä tarkoitettuja sosiaalipalveluja, jos sosiaalihuollon ammattihenkilö arvioi ne välttämättömiksi sinä aikana, jona henkilö on oikeutettu vastaanottopalveluihin tai jona hän on auttamisjärjestelmässä. Näitä palveluja voivat olla esimerkiksi välttämätön sosiaalityö, kasvatus- ja perheneuvonta, koti- ja asumispalvelut, laitoshuolto, perhehoito sekä vammaispalvelut.

Sosiaalihuoltolain 12 §:n mukaan jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu. Kiireellisessä tilanteessa työskentelystä vastuussa on kunnan sosiaalihuolto. Lapsiperheiden ja lasten kohdalla kyseessä on akuutti lapsen kiireellisen turvaamisen tarve, ei perheen tukeminen ja ohjaa-

minen vanhemmuudessa. Myös näissä tilanteissa vastaanottokeskus korvaa kunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset.

Sosiaalihuoltolain HE164/2014 12 § yksityiskohtaisten perustelujen mukaan:

”Pykälän 1 momentissa säädettäisiin jokaisen kunnassa oleskelevan henkilön oikeudesta kiireelliseen sosiaalihuoltoon. Säännöksen mukaan jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä olisi oikeus saada kiireellisessä tapauksessa sosiaalipalveluja oleskelukunnalta siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarantuisi. Myös nykyisessä sosiaalihuoltolaissa sosiaalihuollon järjestämisvastuussa noudatetaan oleskeluperiaatetta sosiaalihuollon tarpeen ollessa kiireellistä. **Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa henkilön oikeus saada riittävät sosiaalipalvelut kytkeytyy henkilön kotikuntaan.**”

Terveyspalvelut

Vastaanottolain 26 §:ssä on kuvattu ne palvelut, jotka vastaanottokeskuksen on turvattava kansainvälistä suojelua hakevalle, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa. Palvelut vastaavat terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:ssä ja erikoissairaanhoidolain (1062/1989) 3 §:n 2 momentissa säädettyjä kiireellisen hoidon palveluja sekä terveydenhuollon ammattihenkilön muita välttämättömiksi arvioimia terveyspalveluja.

Vastaanottokeskuksessa työskentelee sairaanhoitaja tai terveydenhoitaja. Turvapaikanhakijoille tehdään vastaanottokeskuksessa terveystarkastus ja tartuntatautien seulonta STM:n ja THL:n voimassa olevien suositusten mukaan (STM:n suositus Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden infektio-ongelmien ehkäisystä, 2009; THL: Turvapaikkaa hakevien rokotukset 10.2.2016).

Kunnan rooli

Julkisen vallan, eli valtion ja kuntien, on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä edistettävä väestön terveyttä (perustuslain 19.3 §).

Vastaanottolailla vastaanottokeskuksille on säädetty velvollisuus järjestää turvapaikanhakijoiden välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut (vastaanottolain 13 §).

Kunta tarjoaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ensisijaisesti kunnassa vakituisesti asuville ja mitoittaa toimintansa sen mukaisesti. Kunta voi kuitenkin sopia vastaanottolaissa säädettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta vastaanottokeskuksen kanssa. Ennen palveluntarjonnan käynnistymistä kunta päättää asiasta johtosääntönsä mukaisessa kunnan elimessä, useimmiten sosiaali- ja terveyslautakunnassa.

Ilman huoltajaa olevat alaikäiset turvapaikanhakijat

Alaikäisistä turvapaikanhakijoista on säädetty vastaanottolain 17 §:ssä. Sen mukaan ilman huoltajaa oleva lapsi majoitetaan ryhmäkotiin. Ryhmäkodin mitoituksista sekä henkilöstön kelpoisuuksista on säädetty täydentävästi lastensuojelulain (417/2007) 59 §:n ja 60 §:n säännöksissä. Tukiasuntolaan voidaan majoittaa 16 vuotta täyttänyt ilman huoltajaa oleva lapsi, jos se on hänen kehityksensä ja hyvinvointinsa kannalta perusteltua. Ilman huoltajaa oleva lapsi voidaan majoittaa myös muuhun hänelle tarkoitettuun majoituspaikkaan.

Vaikka ryhmäkotien toimintaan sovelletaan lastensuojelulain mukaisia mitoituksia, ne eivät kuitenkaan ole lastensuojelulaitoksia. Niitä puuttuvat esim. oikeudet rajoittamistoimien käyttöön. Lastensuojelulain 25 §:n mukaisesti vastaanottokeskusten palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Kunnan lastensuojeluviranomaisen vastuulla on sitten selvittää, mihin toimiin ryhdytään kunnan toimesta, vai ovatko vastaanottokeskuksen tarjoamat palvelut riittäviä.

Ilman huoltajaa maassa oleville turvapaikanhakijalapsille on käräjäoikeuden viivytyksettä määrättävä edustaja, joka käyttää huoltajalle kuuluva puhevaltaa lapsen henkilöä ja varallisuutta koskeissa asioissa sekä hoitaa lapsen varallisuutta koskevia asioita. Edustajan palkki on tämän edustajan tehtäviin käyttämän ajan perusteella ja korvauksen edustamisesta aiheutuneista kuluista voi vastaanottolain 7 §:n nojalla laskuttaa Maahanmuuttovirastolta.

Vastaanottolain 18 §:n mukaan vastaanottokeskuksen johtaja päättää ilman huoltajaa olevan lapsen siirtymisestä yksityismajoitukseen kuultuaan lasta ja hänen edustajaansa sekä vastaanottokeskuksen sosiaalityöntekijää. Vastaanottokeskus ilmoittaa yksityismajoituksessa asuvan ilman huoltajaa olevan lapsen osoitteen ja tiedot henkilöistä, joiden luona hän asuu, asuinpaikan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle. Ilmoitukseen on liitettävä vastaanottokeskuksen sosiaalityöntekijän ja lapsen edustajan selvitykset yksityismajoituksen olosuhteiden sopivuudesta sekä lapsen luokseen ottavan henkilön tai henkilöiden kyvystä huolehtia lapsesta.

Vastaanottolain 26 §:n mukaan tilapäistä suojelua saavalle sekä kansainvälistä suojelua hakevalle lapselle ja ihmiskaupan uhrille, joka on lapsi ja jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, annetaan terveydenhuoltopalvelut samoin perustein kuin henkilölle, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa. STM:n mukaan tämä järjestämisvastuu on kunnalla "Kunta on vastaanottolain 26 §:n 2 momentin nojalla velvollinen antamaan alaikäiselle turvapaikanhakijalle samat terveyspalvelut kuin kunnassa kotikuntalaissa tarkoitettulla tavalla asuvalle henkilölle".

Vastaanottokeskus on vastaanottolain 13 §:n nojalla velvollinen järjestämään alaikäisille vastaanottolain 25 § ja 26 §:ssä tarkoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon vastaanottopalveluita.

Kunnan rooli alaikäisten turvapaikanhakijoiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa

Kunta voi tehdä sopimuksen alaikäisille tarkoitettujen vastaanottopalvelujen, esimerkiksi neuvolapalvelut, tuottamisesta ja kustannusten korvaamisesta. Kunta on vastaanottolain 7 §:n nojalla oikeutettu laskuttamaan näistä palveluista aiheutuvien kustannusten mukaisesti vastaanottokeskusta.

Alaikäisillä kansainvälistä suojelua hakevilla tai ilman oleskelulupaa kunnassa asuvilla lapsilla on oikeus kunnan järjestämään perusopetukseen. Kunnan on järjestettävä kouluterveydenhuollon palvelut alueellaan sijaitsevien perusopetusta antavien oppilaitosten oppilaille.

Lastensuojelun osalta kunnan järjestämisvastuu rajautuu lapsen kiireelliseen turvaamisen tarpeeseen, eikä se sisällä esimerkiksi perheen tukemista ja ohjaamista vanhemmuudessa. Tältä osin Kuntaliiton kanta poikkeaa STM:n Kuntainfossa esitetystä "Jos turvapaikanhakijalapsella todetaan lastensuojelun tarve, lastensuojelun järjestämisestä vastaa kunta".

Kielteisen päätöksen saaneet

Vastaanottolain 14 a § mukaan kansainvälistä suojelua hakeva saa vastaanottolain mukaisia vastaanottopalveluita pääsääntöisesti siihen saakka, kun hän joko saa oleskeluluvan tai hakemukseensa kielteisen ratkaisun ja poistuu maasta.

Jos turvapaikanhakija saa kielteisen turvapaikkapäätöksen, henkilöllä on tällöin oikeus vastaanottolain mukaisiin vastaanottopalveluihin.

Kunnan rooli

Kunta voi kuitenkin sopia vastaanottolaissa säädettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta vastaanottokeskuksen kanssa. Vastaanottokeskus korvaa kunnalle vastaanottopalveluista aiheutuneet kustannukset (vastaanottolaki 7 §).

Kielteisen päätöksen saaneet, ilman oleskelulupaa Suomessa oleskelevat henkilöt

Vastaanottolain 14 a § mukaan kansainvälistä suojelua hakeva saa vastaanottolain mukaisia vastaanottopalveluja pääsääntöisesti siihen saakka, kun hän joko saa oleskeluluvan tai hakemukseensa kielteisen ratkaisun ja poistuu maasta.

Jos kansainvälistä suojelua koskeva hakemus hylätään, päätetään samalla asianomaisen käännättämisestä tai maasta karkottamisesta. Henkilö poistetaan maasta, jos hänet tavataan maasta laittomasti tai hänelle ei ole myönnetty oleskeluun oikeuttavaa lupaa. Ensisijaisesti paluu pyritään järjestämään vapaaehtoisesti tähän varatun määräajan kuluessa. Vastaanottokeskus voi myöntää kansainvälistä suojelua hakeneelle avustusta ja korvata kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset kotimaahan tai muuhun maahan.

Turvapaikanhakijalle, joka ei ole tehnyt hakemusta avustetusta vapaaehtoisesta paluusta, annetaan vastaanottopalveluja enintään 30 päivää sen jälkeen, kun päätös maasta poistamisesta on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi ja poliisi on ilmoittanut vastaanottokeskukselle, että maasta poistamisen täytäntöönpano viranomaistoimin ei ole mahdollista. Jos avustettu paluu ei hakemuksesta huolimatta ole toteutunut tai hakemus on peruutettu, vastaanottopalvelut lakkaavat, kuitenkin viimeistään 90 päivän kuluttua hakemuksesta, jollei henkilölle ole myönnetty oleskelulupaa. Edellä mainittua ei kuitenkaan sovelleta yksin maahan tulleeseen lapseen (vastaanottolain 14 a §).

Kiireellinen hoito

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 50 § mukaan kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyshoito, päihdehoito ja psykososiaalinen tuki, on annettava potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista. Vastaava säännös on myös erikoissairaanhoitolain 3 §:ssä.

Sosiaalihuoltolain 12 §:n mukaan jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu.

Valtion korvaus julkiselle terveydenhuollolle

Kansaneläkelaitos korvaa valtion varoista kunnalle ja kuntayhtymälle julkisen terveydenhuollon palveluista aiheutuneet kustannukset, kun terveydenhuoltolain 50 §:ssä tarkoitettua kiireellistä hoitoa on annettu henkilölle, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa ja jonka hoidosta aiheutuneita kustannuksia ei ole saatu perittyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 1,2 ja 13 §:n perusteella. Valtion korvaus perustuu lain rajat ylittävstä terveydenhuollosta (1201/2013) 20 §:ään.

Toimeentulotuki

Sosiaali- ja terveysministeriön oppaan (Opas toimeentulotukilain soveltajille 2013:4) mukaan, jos ulkomaalainen oleskelee maassa ilman vaadittavaa oleskelulupaa tai hän ei ole vaadittavalla tavalla rekisteröinyt oleskeluaan Suomessa, hänen maassa oleskeluaan ei voida pitää toimeentulotukilain (1412/1997) 14 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettulla tavalla vakinaisena oleskeluna. Toimeentulotuen myöntäminen tulee kyseeseen vain viimesijaisesti, jos välttämätöntä avun tarvetta ei voida millään muulla keinoin turvata. Lähinnä kyseeseen tulee välttämätön ja kiireellinen tuki toimeentulotukilain 14 §:n 3 momentin perusteella. Sosiaali- ja terveysministeriön soveltamisopas käsittelee luvussa 2.6 sekä liitteessä 2 Suomessa oleskelevan ulkomaalaisen ja maahanmuuttajan asemaa toimeentulotuen hakijana.

Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin on kanteluun perustuen ottanut tarkasteltavakseen edellä mainitun sosiaali- ja terveysministeriön oppaan ulkomaalaisen oikeutta toimeentulotukeen käsittelevän osan ja antanut asiassa 18.12.2015 seuraavanlaisen ratkaisun:

Henkilön toimeentulotukihakemusta ei voida hylätä pelkästään siitä syystä, että henkilöltä puuttuu pysyvä oleskeluoikeus Suomessa. Pysyvää oleskeluoikeutta osoittavan asiakirjan (EU-ETA maan kansalaisen kohdalla rekisteröintitodistuksen tai pysyvää oleskeluoikeutta osoittavan todistuksen ja muiden ulkomaalaisten osalta oleskeluluvan) puuttuminen ei merkitse sitä, että henkilön voidaan katsoa oleskelevan tilapäisesti kunnassa tai olevan oikeutettu pelkäs-

tään kiireelliseen toimeentulotukeen. Oleskelun tosiasiallinen luonne ja hakijan tuen tarve sekä toimeentulotuen saamisen muut edellytykset on selvitettävä yksilöllisesti jokaisen hakijan kohdalla, tarvittaessa pyytämällä hakijalta lisäselvitystä.

Kuntaliitto suosittelee, että kunnat huomioivat päätöksenteossaan apulaisoikeusasiamiehen linjaukset ja noudattavat toimeentulotukea myöntäessään yksilöllistä tarpeen ja vakinaisen oleskelun arviointia. Toimeentulotukea ei voi evätä pelkästään oleskeluluvan puuttumisen vuoksi.

Kunnan rooli vastaanottopalvelujen päätyttyä (ns. paperittomat)

Julkisen vallan, eli valtion ja kuntien, on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä edistettävä väestön terveyttä (perustuslain 19.3 §).

Tämä periaate ilmenee terveydenhuoltolain 50 §:stä sekä ja sosiaalihuoltolain 12 §:stä, jota sovelletaan mm. paperittomiin henkilöihin. Tällöin on huomattava, että

- kunta voi tietyin edellytyksin saada Kelalta korvausta kiireellisestä hoidosta (terveydenhuoltolain 50 §, laki rajat ylittävstä terveydenhuollosta 20 §)
- sosiaalihuoltolain 12 § mukaisen välttämättömän huolenpidon ja toimeentulon turvaamisesta aiheutuvista kustannuksista ei voida laskuttaa valtiota.

SUOMEN KUNTALIITTO

Hanna Tainio
varatoimitusjohtaja

Tarja Myllärinen
johtaja, sosiaali- ja terveysasiat

Lisätietoja

Ohjeet ja oppaat

Maahanmuuttovirasto, sanasto

http://www.migri.fi/medialle/sanasto#T_fi

Maahanmuuttovirasto: turvapaikanhakijat

<http://www.migri.fi/>

http://www.migri.fi/turvapaikka_suomesta/turvapaikan_hakeminen

TEM:in tiedote 22.9.2015: Kuntien on syytä varautua maahanmuuttajien vastaanottoon

http://www.tem.fi/tyo/tiedotteet_tyo?89506_m=118797

SM:n, TEM:n ja Kuntaliiton yhteinen kuntakirje ja infoliite

http://www.tem.fi/files/43734/Kuntakirje_21092015.pdf

http://www.tem.fi/files/43742/Infoliite_turvapaikanhakijoiden_ja_oleskeluluvan_saaneiden_vastaanottaminen_kunnissa.pdf

Kuntaliitto: Pakolaisten vastaanotto kunnissa 7.1.2016

[http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/eu-](http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/eu-kv/maahanmuutto/Documents/Pakolaisten%20vastaanotto%20kunnissa%2007012016.pdf)

[kv/maahanmuutto/Documents/Pakolaisten%20vastaanotto%20kunnissa%2007012016.pdf](http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/eu-kv/maahanmuutto/Documents/Pakolaisten%20vastaanotto%20kunnissa%2007012016.pdf)

Kela: Ulkomailta tulevien sairaanhoito Suomessa

http://www.kela.fi/documents/10180/1978560/Ulkomailta+tulevien+sairaanhoito+Suomessa_opas_300615L.pdf/a5b13013-6192-4288-9597-eeb37bd68579

STM Muistio 17.12.2015

Turvapaikanhakijoina olevien raskaana olevien naisten ja lasten äitiys- ja lastenneuvolapalvelut

STM:n ohje poikien ei-lääketieteellisestä ympärileikkauksesta 20.1.2015

<https://stm.fi/documents/1271139/1367411/Ohje+poikien+ei+l%C3%A4%C3%A4ketieteellisest%C3%A4+ymp%C3%A4rileikkauksesta.pdf/80fa20c0-1917-4dc0-912d-16cc5fb380eb>

STM (2009) Opas kunnille traumaattisten tilanteiden psykososiaalisesta tuesta ja palveluista

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/112426/URN%3aNBN%3afi-fe201504226656.pdf?sequence=1>

STM Kirje 19.10.2015

Suomesta turvapaikkaa hakevien rokotukset

STM Kuntainfo 1/2016: Turvapaikanhakijoiden oikeus terveystalouteihin

http://stm.fi/documents/1271139/2044491/Kuntainfo_turvapaikanhakijoiden+oikeus+terveysspalveluihin.pdf/3a428e1c-4b22-4985-9e08-c9cd7ba9f13f

STM Kuntainfo 2/2016: Turvapaikanhakijoiden oikeus lastensuojelun palveluihin

http://stm.fi/documents/1271139/2044491/Kuntainfo_2_2016.pdf/98d97a41-10e6-40d0-a5f9-9eb6bcb53d70

STM: Terveysasiantuntijoiden turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kanssa työskenteleville

http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/terveysasiantuntijoiden-turvapaikanhakijoiden-ja-pakolaisten-kanssa-tyoskenteleville

THL: Turvapaikanhakijoiden infektioiden ehkäisy ja rokotukset 30.11.2015

<https://www.thl.fi/fi/web/infektioaudit/taudit-ja-mikrobit/erityisryhmittain/turvapaikanhakijoiden-infektioiden-ehkaisy-ja-rokotukset>

THL: Turvapaikkaa hakevien rokotukset 10.2.2016

<https://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/eri-ryhmien-rokotukset/turvapaikkaa-hakevien-rokotukset>

Sosiaali- ja terveysministeriön opas toimeentulotukilain soveltajille 2013:4

<https://www.julkari.fi/handle/10024/104369>

Apulaisoikeusasiamiehen toimeentulotukea koskeva ratkaisu 18.12.2015

[http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?\\$%7bAPPL%7d=ereopaa&\\$%7bBASE%7d=ereopaa&\\$%7bTHWIDS%7d=0.9/1456753149_8941&\\$%7bTRIPPIFE%7d=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?$%7bAPPL%7d=ereopaa&$%7bBASE%7d=ereopaa&$%7bTHWIDS%7d=0.9/1456753149_8941&$%7bTRIPPIFE%7d=PDF.pdf)

Lait

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (17.6.2011/746)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110746>

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>

Terveystalouteholaki 30.12.2010/1326

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>

Erikoissairaanhoidolaki 1062/1989

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19891062>

Perustuslaki 731/1999

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Lastensuojelulaki 417/2007

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Laki rajat ylittävistä terveydenhuollosta 1201/2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131201>

Laki toimeentulotuesta (1412/1997)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971412>

